

Dispeptisko simptomu korelācija ar pacientu trauksmes līmeni

Alīna Kuzņecova¹, Dainis Balodis²

¹ Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centrs, Latvija

² Rīgas Stradiņa universitāte, Patoloģijas katedra, Latvija

Ievads. Dispepsija ir medicīnisks jēdziens, kas apzīmē apgrūtinātu gremošanu. Dispeptiskie simptomi ir vēdera uzpūšanās, slikta dūša, sāpju sajūta un dedzināšana epigastrijā, ātra sāta sajūta, atraugas, vemšana, pilnuma sajūta. Dispepsijas pamatā ir vairāki patofizioloģiski mehānismi. Viens no tiem ir somatizācija – psiholoģiskā diskomforta izpausme somatiskos simptomos. Šis mehānisms ir tieši saistīts ar zarnu-smadzeņu asi.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Mērķis ir izpētīt, vai pacientiem ar dispeptiskiem simptomiem ir korelācija starp dispeptisko simptomu izpausmi un trauksmi vai depresiju. Pētījumam tika izveidota anketa, kurā bija gan sociodemogrāfiski jautājumi, gan arī jautājumu bloks dispeptisko simptomu ilguma un biežuma izvērtēšanai. Trauksmes un depresijas novērtēšanai tika izmantota Hospitalāra trauksmes un depresijas (HADS) skala. Dati tika statistiski apkopoti *Microsoft Excel* un *IBM SPSS Statistics* datorprogrammā, izmantojot populācijas aprakstošo statistiku un Spīrmena korelācijas koeficientu.

Rezultāti. Pētījumā piedalījās 196 respondenti – 163 (83,2%) sievietes un 33 (16,8%) – vīrieši. Minimālais vecums bija 18 gadi, maksimālais – 47 gadi, mediāna – 23,45 gadi, moda – 23. Spīrmena korelācijas analīzē starp trauksmes līmeni pēc HADS skalas un sliktu dūšu ($R = -0,232$, $p = 0,001$), sāpēm kuņģī ($R = -0,299$, $p = 0,000$), vēdera uzpūšanos ($R = -0,247$, $p = 0,000$) konstatēta statistiski ticama korelācija. Spīrmena korelācijas analīzē starp depresijas līmeni pēc HADS skalas un dažādiem gastrointestināliem simptomiem nebija statistiski ticamas korelācijas. Trauksmes līmeņa novērtējums populācijā pēc HADS skalas atbilst normālsadalījumam, 19 (9,7%) respondentiem trauksmes līmenis ir normāls, 47 (24%) respondentiem trauksme ir uz robežas starp normālu un patoloģisku līmeni, patoloģiskas trauksmes rādītājs ir 130 (66,3%) respondentiem. Vidējais punktu skaits pēc HADS skalas ir 11,28, mediāna – 11,5 un moda – 13. Depresijas līmeņa novērtējums populācijā pēc HADS atbilst normālsadalījumam, 70 (35,7%) respondentiem depresijas nav, 101 (51,5%) respondentam depresija ir uz robežas starp normālu un patoloģisku līmeni, patoloģiskais depresijas rādītājs pēc HADS skalas ir 25 (12,8%) respondentiem. Vidējais punktu skaits pēc HADS ir 8,17, mediāna – 8,00 un moda – 8.

Secinājumi. Daži dispeptiskie simptomi ir asociēti ar paaugstinātu trauksmes līmeni, bet šī korelācija ir apgriezta: jo smagāki ir dispeptiskie simptomi, jo zemāks ir trauksmes līmenis.